

Onnistumisen hetkiä ja teknisiä apuvälineitä

ANNA-KAISA ANTILA

PUHETERAPEUTTI

ERITYISLUOKANOPETTAJA

Tekniset apuvälineet

Kuva: papunet

SISÄLTÖ

- Teknisten apuvälineiden käyttö ja varsinkin niiden käytön aloitus
- Mitä onnistumisen kokemusten saavuttaminen yleensä edellyttää
- Minkälaiset jutut olen itse kokenut tärkeiksi onnistumisten kannalta

Miksi koen aiheen tärkeäksi

- Tekniset apuvälineet ovat mielestäni liian vähällä käytöllä. Erityisesti, jos kyse ei ole puhumattomasta lapsesta/nuoresta.
- Jos laite on olemassa, jää sen käyttö helposti vähäiseksi ja koetaan hankalaksi, jolloin lapsikaan ei innostu
 - ”oikeus” apuvälineen haukkumiseen
- RYHMÄTOIMINTA

KÄYTTÖ ON TÄRKEÄÄ, KOSKA..

- Äänen ohittaminen ei ole yhtä helppoa kuin esimerkiksi kuvan tai viittoman
- Teknisen apuvälineen käyttö lisää käyttäjän osallisuutta, itsenäisyyttä ja suoraa kommunikointia ympäristölle → vahvistaa lapsen itsetuntoa ja oman toiminnan ohjausta
- Käytön tärkeys korostuu ryhmätoiminnassa
- Antaa palautetta oikeasta äänneasusta

Tekniset apuvälineet eri kehitysvaiheissa

Varhaisvaihe

- vahvistetaan kommunikoinnin ideaa ja omia vaikutusmahdollisuuksia suhteessa ympäristöön (syy-seuraus)

Leikki-ikäiset

- leikit ja pienryhmän toimintatilanteet

Kouluikäinen lapsi ja nuori

- sosiaaliset tilanteet kavereiden kanssa

Nuoret ja aikuiset

- asioimistilanteet

→ kaikki vaiheet sekoittuvat ja esiintyvät myös samanaikaisesti

Selkeydellä onnistumisiin

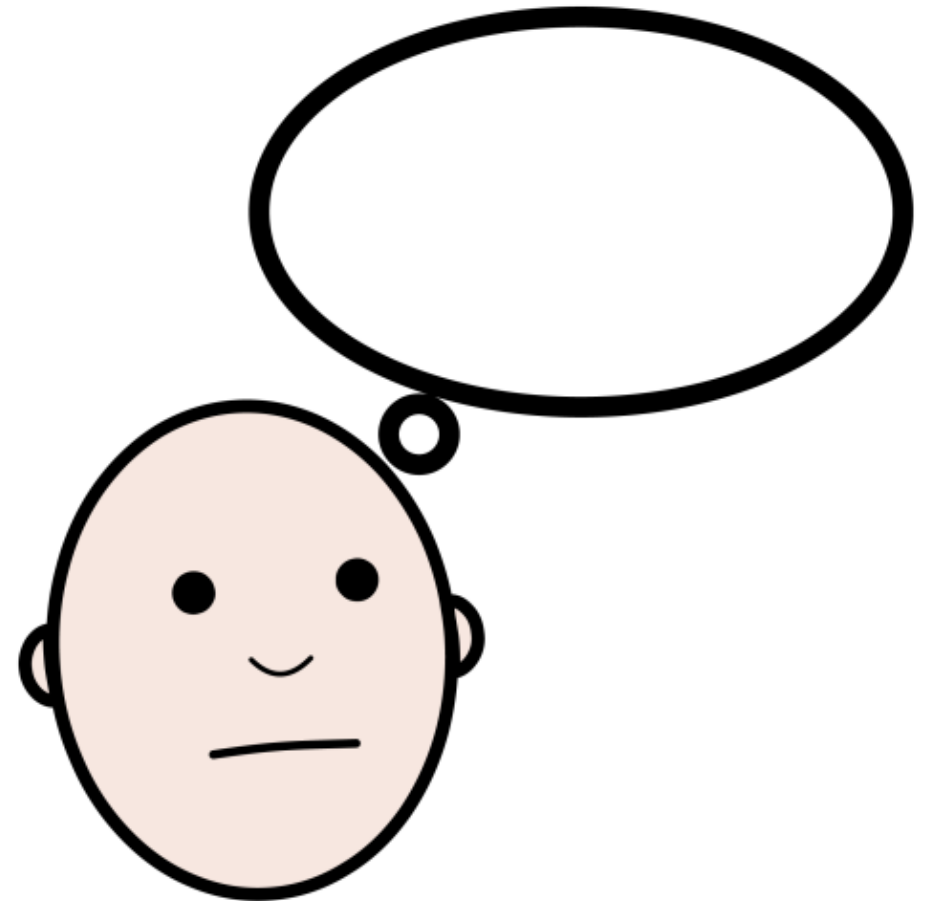
Laajat sovellukset ovat erittäin tärkeitä, mutta niiden käytön harjoittelu pitää suunnitella huolella

sähkösanomataulusto

MIKÄ MOTIVOI?

Mikä saa juuri tämän lapsen tai nuoren innostumaan?

Tarpeiden ja halujen ilmaiseminen

Lähtökohtaisesti ei yleensä käyttäjälle erityisen motivoivaa

Mallittaminen – jo osa onnistumista

MINÄ osallistun, leikin, kerron, vitsailen, kysyn

Mallittaminen unohtuu helpoiten teknisten apuvälineiden kanssa

Mikä motivoi?

- Kommunikointikumppanin pitää vahvistaa halua kommunikoida. Tyypillisesti lapsi lähtee kommunikoimaan ikään kuin itsestään, mikä ei puhevammaisten lasten kanssa ole itsestäänselvyys (esim. opittu passiivisuus)
- Ohjaajan vahvat eleet, innostavuus saa syttymään
- Mitä me ajattelemme että lapselle on tärkeää ja mikä heille on oikeasti tärkeää? Esim. parin tai toiminnan kohteen valitseminen voi olla mielekkäämpää kuin viikonpäivän kertominen
- Ei saa olla liian vaikeaa
- Ei virhevalintoja (tervehtiminen, leikit)
- Lapset mukana leikin tai sisällön suunnittelussa. Puhelaite elää tilanteiden mukana. Siihen voi leikeissä, peleissä tai missä tahansa nopeasti muuttuvissa tilanteissa nauhoittaa viestejä, käskyjä tai tehtäviä.
- Pitää olla oikeasti hauskaa

Usein motivoi

- Ällöttävät jutut tai vahvan mielikuvan synnyttävät jutut, mehistelu
- Kaikki, mikä saa myös itsessä ison reaktion aikaan
- Näistä myös mielipiteen kysyminen motivoi enemmän
- Joskus tietty negatiivisuus kommentaissa
- pupu, käsinukke..
- Valmiit viestit

KOTONA

- Sisarusten kanssa omat jutut
- Selkeään yhteen tilanteeseen mietitty juttu

Kommunikoinnin osa-alueet

Mitä pitää jokaisen voida ilmaista?

Mistä voisin lähteä liikkeelle juuri
tämän lapsen kanssa?

Toimii hyvänä tarkistuslistana
myöhemmin

Tervehdi

Kysy

Ohjaa muita

Jaa kokemuksia,
ajatuksia ja ideoita

Konkreettinen seuraus

Valinnasta pitää tapahtua heti jotain konkreettista. Lapsi oppii ymmärtämään kommunikoinnin voiman.

- Lisää, pöö
- Leikin johtaminen (kapteeni käskee, liiku niin kuin.., maa meri laiva..)
- Laulun tai leikin valinta
- Torni kaatuu
- Piiloleikki, limanuljaskan piilotus

Liiku niin kuin..

Liiku niin kuin 		
käärme 	hevonen 	karhu
lintu 	kenguru 	liiku kovempaa
Sivu 2		

saippuakuplat

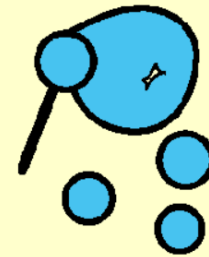
puhalla mun päälle

Takaisin alkuun

1

puhalla paljon kuplia

puhalla mun käteen

puhalla aikuisen päälle

nimi

pää

ötökkä

mennä

nimi

käsi

TAI

lohikäärme

nuolee

nimi

polvi

pukemisleikki

Tiina

asusteet

Anna-Kaisa

vaatteet

vaaleanpunaiset hiukset

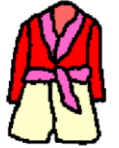
noidan hatun

mustan takin

punaisen takin

aurinkolasit

koukun

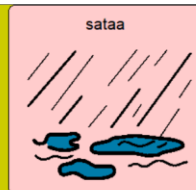
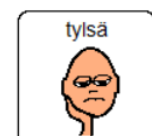
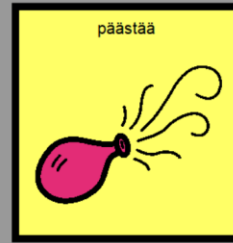
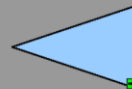
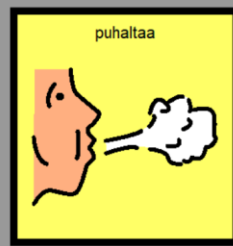
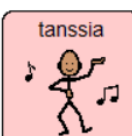
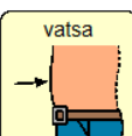
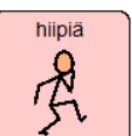
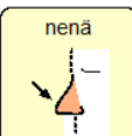
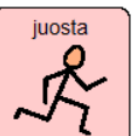
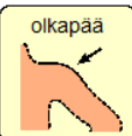
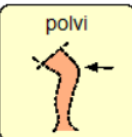
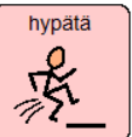
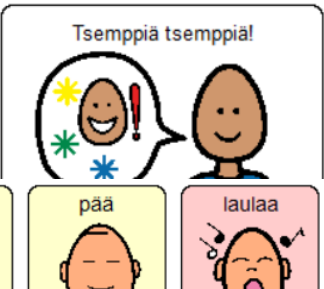
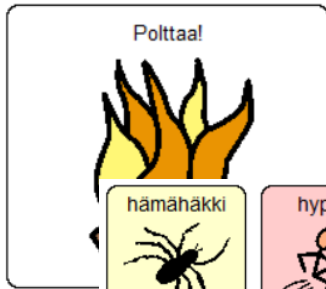
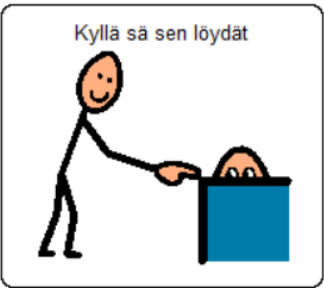
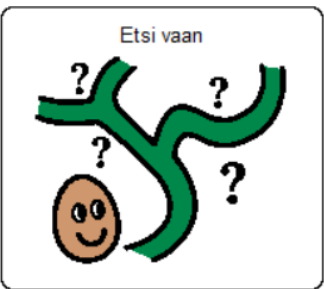
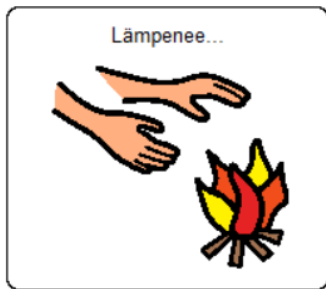

käsiraudat

piikkipannan

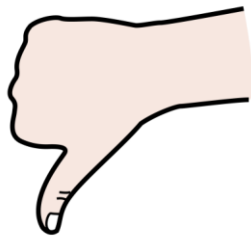

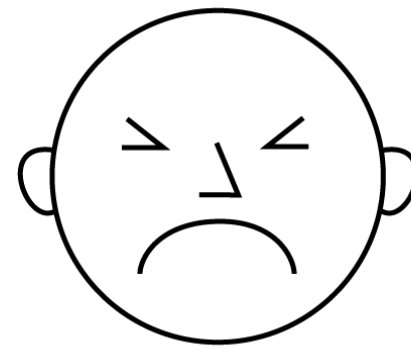

Tärkeää miettiä tarkkaan, mistä kysytään ja mitkä ovat vastausvaihtoehdot

en tykkää

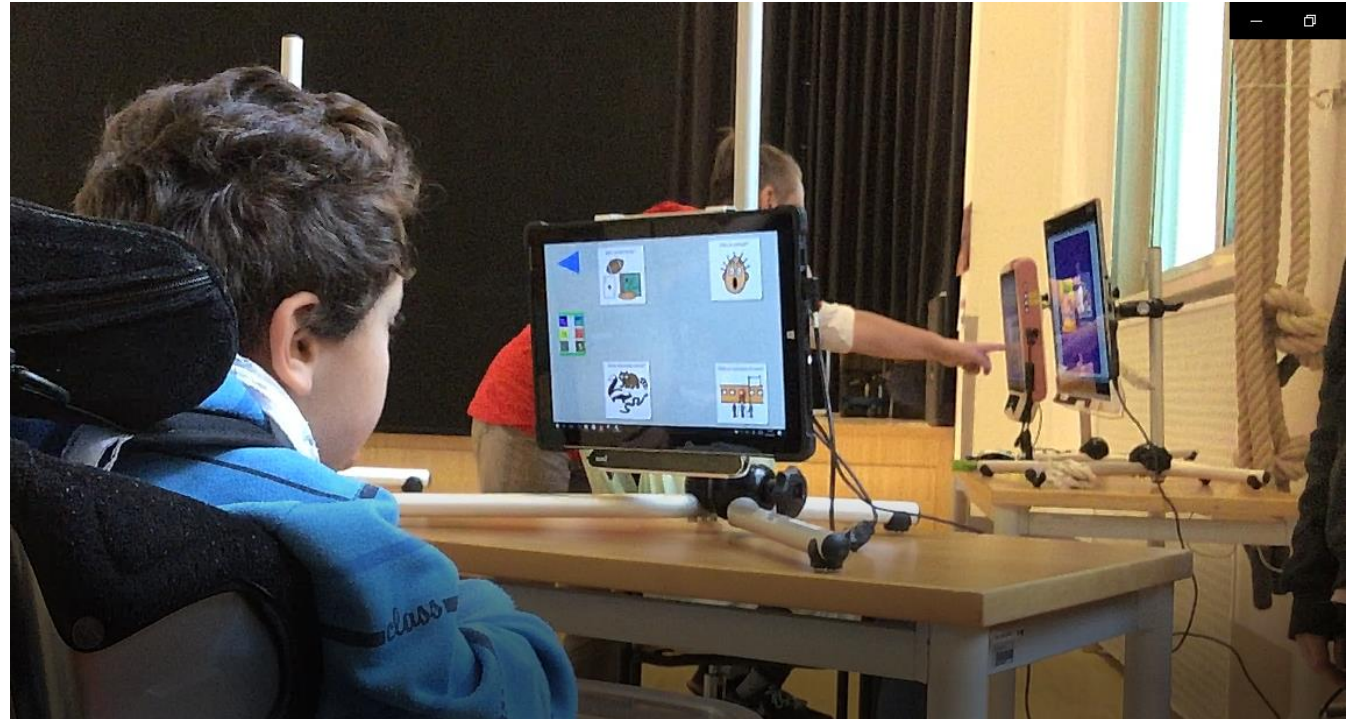
tää oli ehkä surkein ikinä

Puhevammaiset jäävät helposti ikuisen vastaajan rooliin.

Vastaamisesta kysymiseen

- Voi vielä vahvemmin vaikuttaa toiseen ihmiseen
- Mitä lapsi haluaa oikeasti kysyä? (pelot, inhoaminen, tykkääminen, tekemiset ym.)
- Kysy kaverilta eli kenelle kysymys suunnataan on tärkeää
- viikonloppukuulumiset, uusien ihmisten hyödyntäminen → aito tutustumistilanne

Kerro asioita,
joista tiedät

Kerro tarina

Ole kohtelias

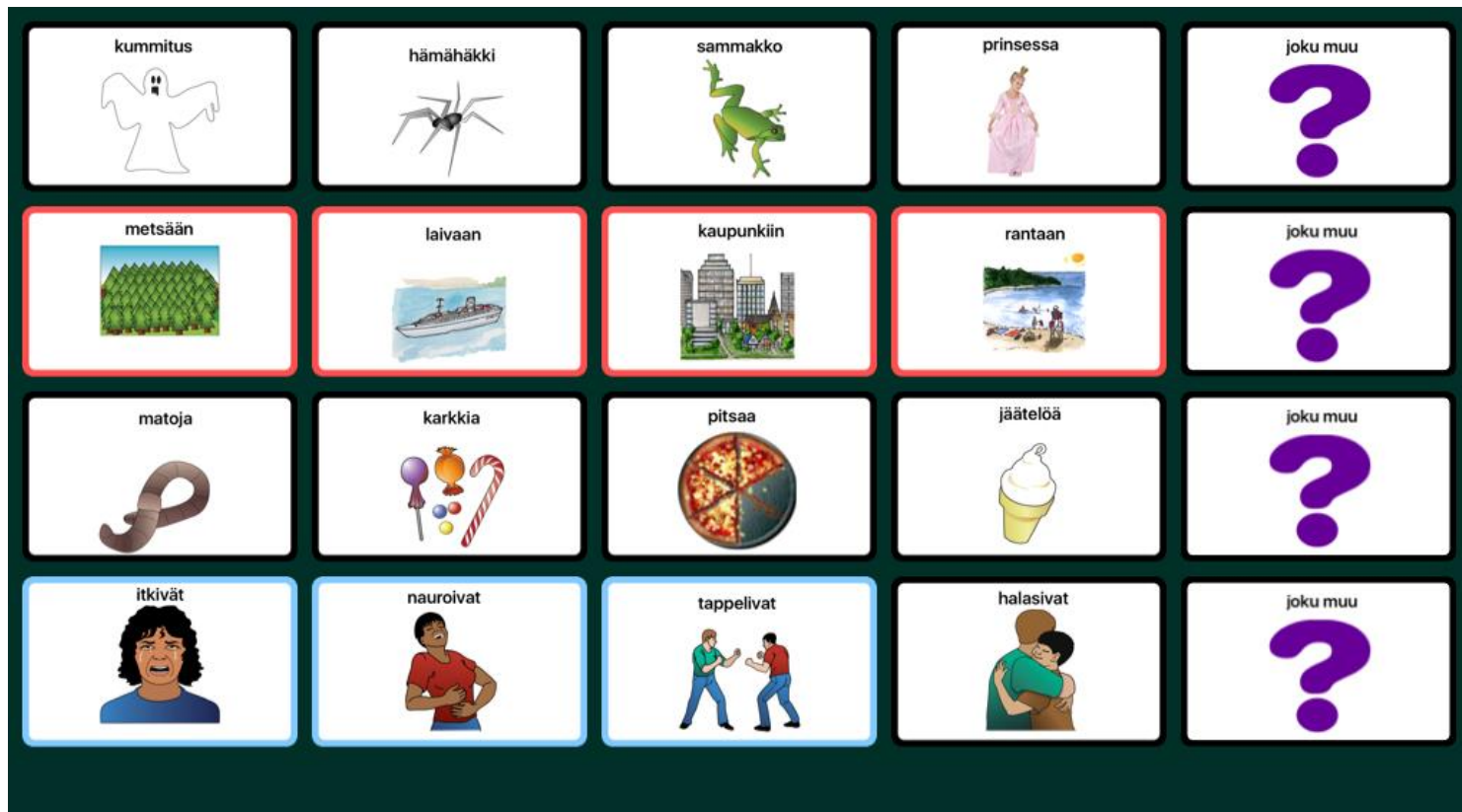

Vitsaile

Tarinan kertominen, sadutus

Tarinan juoneen vaikuttaminen ja sen rakentaminen

kuulumiset

Tärkeää korostaa sosiaalisen tilanteen vuorottelua

lähiympäristön onnistumisen hetkiä

Mikä perheelle kotona aidosti tärkeää ja merkityksellistä?

Apuvälineen käytön suunnittelu aitoon hetkeen

